

Категорія справи № 826/10777/17: Адміністративні справи (до 01.01.2019); Справи зі спорів з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади, організації діяльності цих органів, зокрема зі спорів щодо:; забезпечення права особи на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів.

Надіслано судом: 04.02.2019. Зареєстровано: 05.02.2019. Оприлюднено: 05.02.2019.

Дата набрання законної сили: 15.05.2019

Номер судового провадження: не визначено

**ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД міста КИЄВА 01051, м. Київ, вул. Болбочана
Петра 8, корпус 1 У Х В А Л А**

про закриття провадження у справі

04 лютого 2019 року місто Київ №826/10777/17 Окружний адміністративний суд міста Києва у складі судді Літвінної А.В., при секретарі судового засідання Огнєвому Д.П., здійснюючи підготовче судове засідання із викликом сторін в адміністративній справі

за позовом Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича **до третя особа** Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Верховний Суд України **про** визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити дії,

за участю:

представника позивача - Швеця О.М.

представників відповідача - Чорної О.В., Черненко А.Л.

ВСТАНОВИВ:

Громадська організація "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича звернулася до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, третя особа - Верховний Суд України, в якому просить суд:

- визнати протиправною бездіяльність Уповноваженого Верховної ради України з прав людини щодо захисту (поновлення) порушених конституційних прав громадян України, прав людини, гарантованих Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод, спричинених правовим висновком Верховного Суду України, висловленим у Постанові Верховного Суду України від 14.12.2016 по справі №6-2245цс16;

- зобов'язати Уповноваженого Верховної ради України з прав людини вчинити дії та застосувати повний перелік прав Уповноваженого Верховної ради України з прав людини на захист прав, свобод та охоронюваних законом інтересів громадян України, порушених правовим висновком Верховного Суду України, висловленим у Постанові Верховного Суду України від 14.12.2016 по справі №6-2245цс16.

Як вбачається з матеріалів справи, підставою для звернення до суду було порушення, на думку позивача, конституційних прав громадян України правовим висновком Верховного Суду України, висловленим у справі №6-2245цс16, що призвело, на думку позивача, до порушення прав людини, гарантованих статтями 6, 8, 14 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, не

тільки сторін у вказаній справі №6-2245цс16, а й всіх громадян України, які мають спори щодо визначення місця проживання дітей.

Так, 20.02.2017 Громадська організація "Батько МАЄ ПРАВО" звернулася з клопотанням до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, в якому просила:

- відкрити провадження у справі за клопотанням/зверненням Громадської організації «Батько МАЄ ПРАВО» в інтересах членів громадської організації та інших громадян України про порушення прав, свобод і охоронюваних законом інтересів людей, спричиненим правовим висновком Верховного Суду України, висловленим у Постанові Верховного Суду України від 14.12.2016 по справі №6-2445цс16;

- застосувати повний перелік прав Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та вчинити дії на захист прав, свобод та охоронюваних законом інтересів громадян України, порушених правовим висновком Верховного Суду України, висловленим у Постанові Верховного суду України від 14.12.2016 по справі №6-2445цс16.

Проте, листом представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 24.02.2017 №10.119-285308.17/26-138 позивача було повідомлено, що при здійсненні парламентського контролю Уповноважений не наділений правом перебирати на себе функції інших державних органів, в тому числі й суду. Так, оскільки питання порушене в клопотанні від 20.02.2017 не входить до повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про звернення громадян» звернення Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" переслане до Верховного Суду України для розгляду в межах компетенції.

Позивач, не погоджуючись з такою відмовою Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини звернувся до суду з даним позовом.

Таким чином, підставою для звернення до суду стала, на думку позивача, бездіяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, із неналежного розгляду звернення Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" від 20.02.2017, що призвело до порушення прав людини, гарантованих статтями 6, 8, 14 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, не тільки сторін у справі Верховного Суду України №6-2445цс16, а й і всіх громадян України, які мають спори щодо визначення місця проживання дітей.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 01.09.2017 №826/10777/17 позовну заяву Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича у зв'язку з недотриманням вимог статті 106 Кодексу адміністративного судочинства України, залишено без руху і встановлено строк до 17.09.2017 для усунення вказаних в ухвалі суду недоліків.

Постановою Київського апеляційного адміністративного суду від 17.01.2018 ухвалу Окружного адміністративного суду міста Києва скасовано та направлено справу для продовження розгляду до Окружного адміністративного суду міста Києва.

Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 20.03.2018 відкрито загальне позовне провадження в адміністративній справі №826/10777/17 та призначено підготовче судове засідання по справі.

Разом з тим, під час підготовчого провадження у справі, позивачем неодноразово подавались клопотання про відкладення розгляду справи у зв'язку із бажанням позивача знайти компромісний варіант вирішення спору із відповідачем. Також, позивачем подавалась заява щодо надання додаткового часу на досягнення примирення.

Від відповідача також надходило клопотання про відкладення розгляду справи, у зв'язку із службовим відрядженням уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Від третьої особи надійшло клопотання про розгляд справи за відсутності представника Верховного Суду України.

Так, 12.11.2018 через канцелярію Окружного адміністративного суду міста Києва Громадською організацією "Батько МАЄ ПРАВО" та Уповноваженою Верховної Ради України з прав людини Денісовою Л.Л. було подано заяву про примирення.

Вказана заява обґрунтована тим, що враховуючи приписи Конституції України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейського суду з прав людини, беручи до уваги останні висновки Верховного Суду, викладені в постанові від 17.10.2018 № 402/428/16-ц, сторони досягли домовленості.

Так, у вказаній заяві зазначено, що по-перше:

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звертає увагу, що:

- 1) Україна не давала своєї згоди щодо схвалення Декларації (Декларації прав дитини, прийнятої резолюцією 1386 Генеральної Асамблеї ООН 20.11.1959).
- 2) Декларація не є міжнародним договором та не є частиною національного законодавства України.
- 3) Декларація не містить офіційного перекладу на українську мову.
- 4) Застосування принципу 6 Декларації державними органами України, зокрема судовими органами та органами опіки та піклування, призводить до порушення статей 8, 21, 24 Конституції України та статті 141 Сімейного кодексу України, що має своїм наслідком порушення прав батьків.

По-друге, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини направить роз'яснення до Міністерства соціальної політики України.

Також у заяві наголошено, що представником Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в межах наданих повноважень було направлено листа від 10.10.2016 № 10-2279/16-138 до Міністерства соціальної політики України як центрального органу виконавчої влади, яке забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері захисту прав дітей, з проханням здійснити належне методичне забезпечення служб у справах дітей стосовно розгляду спірних питань щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, а також щодо визначення місця проживання дитини. На виконання цієї вимоги вказаним Міністерством було скеровано методичного листа «Про вирішення спорів між батьками щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї, а також щодо визначення місця проживання дитини» від 27.10.2016 № 2219/0/205-16/57 до служб у справах дітей обласних державних адміністрацій, служб у справах дітей та сім'ї Київської міської та обласної державних адміністрацій з відповідними роз'ясненнями.

Також з метою уникнення порушення прав дітей та батьків під час розгляду спорів органами опіки та піклування на офіційному сайті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини було розміщено позицію Уповноваженого з цього питання («Батько і матір мають рівні права та обов'язки щодо дитини»).

Окрім того, у квітні 2018 року Уповноважений звернулася до Голови Верховного Суду з проханням розглянути можливість узагальнити судову практику застосування матеріального і процесуального права з питань, що стосуються визначення місця проживання дитини.

Наразі Велика палата Верховного Суду під час розгляду справи № 402/428/16-ц (оприлюднено 26.10.2018) вважає за необхідне відступити від висновку, викладеному в раніше ухвалених судових рішеннях Верховного Суду України щодо застосування норм права у подібних правовідносинах (постанова Верховного Суду від 17.10.2018 №402/428/16-ц).

Під час розгляду заяви про примирення в судовому засіданні 05.12.2018, представником відповідача наголошено, що позовну вимогу про бездіяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, відповідач не визнає, проте другу позовну вимогу про зобов'язання вчинити дії, відповідач визнає і зобов'язується протягом тижня направити роз'яснення до Міністерства соціальної політики України щодо рівності прав батька та мати у справах про опіку над дітьми.

Враховуючи, що станом на 05.12.2018 з боку відповідача не надано суду доказів вчинення будь-яких дій в межах спірних правовідносин, а також, на підтвердження умов примирення, судом оголошено перерву та встановлено сторонам строк для надання додаткових доказів у справі з метою перевірки відповідності умов примирення вимогам закону та межах компетенції суб'єкта владних повноважень.

На виконання вимог суду, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини надано через канцелярію суду копії документів, які підтверджують листування Уповноваженого із органами державної влади з приводу рівності батьків у правах про опіку над дітьми.

За результатами розгляду заяви про затвердження умов примирення сторін, суд зазначає наступне.

По перше, вимога Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича, висловлена в судовому засіданні, про зазначення в ухвалі суду про затвердження умов примирення всіх 140 позивачів не підлягає задоволенню, оскільки позивачем у справі є саме Громадська організація "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича. Згідно статуту Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" серед основних завдань та напрямків діяльності останньої визначено сприяння забезпеченню правового та соціального захисту батьків із забезпечення реалізації ними свої законних прав та інтересів по відношенню до своїх дітей. Відтак, зі змісту статуту Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" вбачається, що діяльність останньої сама по собі спрямована на захист прав та інтересів третіх осіб, за захистом яких і подано дану позовну заяву.

Водночас, доказів на здійснення представництва інтересів кожної особи, як окремого позивача у справі, матеріали справи не містять (відсутні довіреності, оформлені у відповідності із вимогами процесуального закону). Не сплачено відповідними особами і судовий збір за звернення до суду із відповідним позовом, як того вимагають приписи Кодексу адміністративного судочинства України та Закону України «Про судовий збір».

Суд звертає увагу, що в ухвалі Окружного адміністративного суду міста Києва від 20.03.2018 № 826/10777/17 позивачем зазначено саме Громадську організацію "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича.

Заява про примирення також підписана О.Швець як президентом Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" та Л.Денисовою як Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Відтак, зазначена вимога є безпідставною і такою, що не підлягає задоволенню.

Щодо заяви про затвердження умов примирення, то згідно із частиною п'ятою статті 47 Кодексу адміністративного судочинства України сторони можуть досягнути примирення на будь-якій стадії судового процесу, що є підставою для закриття провадження в адміністративній справі.

Частинами першою та третьою статті 190 вказаного Кодексу передбачено, що сторони можуть повністю або частково врегулювати спір на підставі взаємних поступок. Примирення сторін може стосуватися лише прав та обов'язків сторін. Сторони можуть примиритися на умовах, які виходять за межі предмета спору, якщо такі умови примирення не порушують прав чи охоронюваних законом інтересів третіх осіб. Умови примирення не можуть суперечити закону або виходити за межі компетенції суб'єкта владних повноважень.

Умови примирення сторони викладають у заяві про примирення сторін. Заява про примирення сторін може бути викладена у формі єдиного документа, підписаного сторонами, або у формі окремих документів: заяви однієї сторони про умови примирення та письмової згоди іншої сторони з умовами примирення.

При цьому, згідно з частиною шостою вказаної статті, суд постановляє ухвалу про відмову у затвердженні умов примирення і продовжує судовий розгляд, якщо:

1) умови примирення суперечать закону чи порушують права чи охоронювані законом інтереси інших осіб або є невиконуваними; або

2) одну зі сторін примирення представляє її законний представник, дії якого суперечать інтересам особи, яку він представляє.

Відповідно до частини першої статті 191 Кодексу адміністративного судочинства України, ухвала про затвердження умов примирення виконується сторонами в порядку і строки, які нею визначені.

Так, враховуючи, що підставою для звернення до суду стала, на думку позивача, бездіяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, із неналежного розгляду звернення Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" від 20.02.2017, також те, що представником Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини наголошено на тому, що Уповноважений завжди займав позицію щодо рівності батьків у справах про опіку дітей, відповідачем надано суду докази звернення до Верховного Суду із заявою щодо узагальнення судової практики, до Міністерства соціальної політики України із заявою про здійснення належного методичного забезпечення служб у справах дітей стосовно розгляду спірних питань щодо визначення місця проживання дитини та доведення до відома постанови Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 у справі №402/428/16-ц, суд, заслухавши думку сторін, прийшов до висновку, що спірні правовідносини себе вичерпали, сторонами знайдено компроміс для примирення, а відтак, припинення судової тяжби.

При цьому, констатація у заяві про затвердження умов примирення позиції сторін щодо статусу Декларації прав дитини, прийнятої резолюцією 1386 Генеральної Асамблеї ООН 20.11.1959 не є умовою примирення у розумінні Кодексу адміністративного судочинства України, оскільки це не було предметом спору в межах спірних правовідносин, як справи адміністративної юрисдикції.

Суд наголошує на тому, що в силу приписів статті 190 вказаного Кодексу, примирення сторін може стосуватися лише прав та обов'язків сторін. Сторони можуть примиритися на умовах, які виходять за межі предмета спору, якщо такі умови примирення не порушують прав чи охоронюваних законом інтересів третіх осіб. Умови примирення не можуть суперечити закону або виходити за межі компетенції суб'єкта владних повноважень.

Також, суд звертає увагу, що правовий висновок щодо застосування норм Декларації прав дитини та Конвенції про права дитини у справах при визначенні місця проживання дитини, висловлений Верховним Судом у своїй постанові від 17.10.2018 у справі № 402/428/16-ц. Сторони обізнані із відповідною постановою, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся до Міністерства соціальної політики України із заявою про, зокрема, доведення до відома служб у справах дітей постанови Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 у справі №402/428/16-ц.

Крім того, 11.12.2018 через канцелярію Окружного адміністративного суду міста Києва відповідачем було подано додаткові документи, з яких вбачається, що Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся з листом від 11.12.2018 № 1-4599/18-30 до Міністра соціальної політики України Рєви А.О. з проханням здійснити належне методичне забезпечення служб у справах дітей стосовно розгляду спірних питань щодо визначення місця проживання дитини та довести до їх відома постанову Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 у справі №402/428/16-ц.

Беручи до уваги наведене вище, проаналізувавши заяву сторін про затвердження умов примирення, із врахуванням суті спірних правовідносин, керуючись статтями 47, 183, 190 Кодексу адміністративного судочинства України, суд вирішив затвердити умови примирення, відповідно до яких Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини вчинено наступні дії на врегулювання спору:

- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся до Верховного Суду із заявою від 23.04.2018 № 1.-850/18-92 щодо узагальнення судової практики застосування матеріального і процесуального права з питань, що стосуються визначення місця проживання дитини;

- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся з листом від 11.12.2018 № 1-4599/18-30 до Міністра соціальної політики України Рєви А.О. щодо необхідності здійснити належне методичне забезпечення служб у справах дітей стосовно розгляду спірних питань щодо визначення місця проживання дитини та довести до їх відома постанову Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 у справі №402/428/16-ц.

Керуючись статтями 183, 47, 190, 238, 248, 256 Кодексу адміністративного судочинства України, суд -

УХВАЛИВ:

Затвердити наступні умови примирення сторін по справі за адміністративним позовом Громадської організації "Батько МАЄ ПРАВО" в особі президента Швеця Олександра Миколайовича (АДРЕСА_1, код ЄДРПОУ НОМЕР_1) до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (01008, м. Київ, вул.Інститутська, 21/8), третя особа - Верховний Суд України про визнання протиправною бездіяльності, зобов'язання вчинити дії, викладені у заяві про примирення сторін від 12.11.2018, з урахуванням заяви від 11.12.2018, а саме:

Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини вчинено наступні дії на врегулювання спору:

- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся до Верховного Суду із заявою від 23.04.2018 № 1.-850/18-92 щодо узагальнення судової практики застосування матеріального і процесуального права з питань, що стосуються визначення місця проживання дитини;

- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звернувся з листом від 11.12.2018 № 1-4599/18-30 до Міністра соціальної політики України Рєви А.О. щодо необхідності здійснити належне методичне забезпечення служб у справах дітей стосовно розгляду спірних питань щодо визначення місця проживання дитини та довести до їх відома постанову Великої Палати Верховного Суду від 17.10.2018 у справі №402/428/16-ц.

Закрити провадження в адміністративній справі №826/10777/17.

Повторне звернення до суду зі спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав не допускається.

Ухвала набирає законної сили негайно відповідно до статті 256 Кодексу адміністративного судочинства України і може бути оскаржена до суду апеляційної інстанції за правилами, встановленими статтями 292-297 Кодексу адміністративного судочинства України, із урахуванням положень пункту 15.5 Перехідних положень (Розділу VII) Кодексу адміністративного судочинства України.

Суддя

Літвінова А.В.

Повний текст ухвали складено 04.02.2019